

## Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Ordu mensuplarının evlenmelerine dair olan 3663 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin kaldırılması hakkında Kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/133)

### Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Ordu mensuplarının evlenmelerine dair olan 3663 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin kaldırılması hakkında kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasını rica ederim.

Burdur Milletvekili  
Mehmet Özbey

### GEREKÇE

(Kanun) madde : 1. — Muvazzaf subaylar üstegmen rütbesinde enaz bir sene bulunmadıkça ve askerî memurlar 25 yaşını ikmal etmedikçe ve kara, deniz, hava gedikli erbaşları başçavuş olmadıkça evlenemezler. İhtiyat subaylıktan askerî memurluğa intisap edenler bu maddede yazılı kayıttan müstesnadır.) kanununa göre teğmenin ve başçavuşun her gün kıslada yatıp kalkması ve efrat arasında çalışması ve ailesini refahla yaşatması maksadını güden bu kanun tatbikatta büyük yolsuzluk ve haksızlıklara sebebiyet vermiştir. Halbuki bekâr kalan genç kendini eğlence ve sefahate kaptırılmış oluyor. Bunların içerisinde bir çokları da sivil ve imam nikâhu ile gizli evlenmeler yaparak daha mektepten büyük ümitlerle çıkan genci ilk anda yolsuzluğa ve hilekârlığa sevk etmiş oluyoruz. Beş sene evlenmekten menedilen bu gençlerin çoğu da bekârlığa alışarak aile yuvası kurmaktan vazgeçiyorlar.

Gizli evlenen subayın evlendiği işitilince derhal âmiri tarafından üç ay hapis cezası veriliyor ve bu suretle o gencin sîcili kirleniyor ve ileride Akademiye girmek hakkını da kaybetmiş oluyor. Doğan çocuklarını da nüfusa teşkil ettiremiyor. Bir taraftan diğer tarafa nakledilince de haremî rahını da alamıyor. Bu suretle bedbin olan subay bir iki çocuğu olduktan sonra üstegmen olunca ve bir sene de geçince evleneceğim diye âmirine baş vurarak hileyi kanuna uydurmaya çalışıyor. Teğmen iken aldığı 183 lira yerine üstegmen olunca 200 lira alıyor. Gûya 17 liralık bir farkla refahını sağlayacağını umuyor.

Halbuki evli teğmenin daha çok ve mazbut çalıştığı bizzat kıta komutanlarının kanaatleriyle sabittir. Bu itibarla tamamen antidemokratik olan bu kanunun kaldırılması da yüksek adaletin tecellisi genç subayın huzura kavuşması ve nüfusumuzun artışı bakımından faydalıdır. Bu durum bütün genç Türk subaylarının haklı olarak rencide eder. Bu antidemokratik kanunun kaldırılmasına müsaadelerini rica ederim.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 2/133

Karar No. 9

17 . II 1951

Yüksek Başkanlığa

Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Ordu mensuplarının evlenmelerine dair olan 3663 sayılı Kanunun birinci maddesinin kaldırılmasına dair Yüksek Meclise sunduğu kanun teklifi komisyonumuza havale buyurulmakla teklif sahibi ve Millî Savunma Bakanı hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Teklif olunan kanun lâyihasında, kaldırılması istenilen 3663 sayılı ve 11 . VII . 1939 tarihli Kanunun birinci maddesinde muvazzaf subayların üstteğmen rütbesinde en az bir sene bulunmadıkça ve askerî memurların 25 yaşını ikmal etmedikçe ve kara ve Deniz, hava gedikli erbaşlarının başçavuş olmadıkça evlenemeyecekleri, j'rtiyat subaylardan askerî memurluğa intisap edenlerin bu maddede yazılı kayıttan müstesna tutulacakları yazılı olup bu hükmün, genç subayları aile gaillesinden uzak bulundurarak erlerle daimî temaslarını ve bu suretle onların talim ve terbiyeleri ile uzun müddet meşgul olmalarını temin etmek gibi bir cihetten ordunun maksat ve menfaatleri ve diğer cihetten de müstakbel aile yuvasının kurulmasını, malî bakımdan daha emin bir vaziyete talik etmek gibi subayların şahsi menfaatleri düşünülerek tedvin edilmiş olduğu 3663 sayılı Kanunun tetkik edilen gerekçesinden anlaşılmıştır.

Medeni Kanunumuzun hükümlerine göre evlenmeye ehliyeti olan her Türk vatandaşın, evlenme akdi yapmak hürriyeti, Anayasamızın 70 nci maddesi ile himaye edilen tabii haklarından bulunması itibariyle, velev muayyen ve muvakkat bir zaman için olsun, bu haktan vatandaşın mahrum edilemeyeceği ve binaenaleyh kaldırılması teklif edilen kanun maddesinin bu cihetten insan haklarına olduğu kadar Anayasamıza da aykırı bir hükmü tazammun ettiği görülmektedir.

Diğer, cihetten halen ordumuzda tatbik edilmeye başlanılan yeni talim ve terbiye sisteminde erlerle daimî surette meşgul olmak üzere as subay sınıfı teşekkül etmek üzere olduğu gibi, kanunun reşit ve evlenmeye ehil ve Me-

deni haklarını istimale mezun addettiği bir şahsın evlenme akdinin tevhit edeceği maddi ve mânevi her türlü mesuliyet ve âkibetleri kendisinin önceden düşünerek o suretle hareket etmesi icabedip, tamamen şahsi olan bir akit dolayısıyla ordunun vesayeti altında tutulmasına da mahal görülememiştir.

Esasen bugünkü hal ve şartlar muvacehesinde, maiyet bakımından, üstteğmen ile bir senelik üstteğmen ve hattâ yüzbaşı ve daha yukarı rütbelerdeki subayların gelirleri arasındaki cüzi farklarla, kaldırılması istenilen kanun maddesinde malî bakımdan gözetilen maksadın teminine imkân olamayacağı âşikâr bir hakikattir.

Teklif sahibinin gerekçesinde de uzun uzadıya bahsolunduğu gibi, 1929 senesinden beri evvelce 1434 ve bilâhara 3663 sayılı kanunlarla tatbik edilmekte olan bu memnuiyetin şahsi ve içtimai birçok mahzurları ve hattâ felâketleri intaç ettiği, uzaklarda hudutlarda yalnız ve tek başına kalan ve fizyolojik ihtiyaçlarını tatmin edemiyen bâzi genç subayların ruhi ve asabi âraz gösterdikleri, ve tabiat kanunlarına karşı gelmek yüzünden muhtelif suçlarla takibata mâruz kaldıkları ve bu suretle hizmet ve vazifenin de ciddi surette müteessir olduğu, hüviyetlerini gizliyerek veyahut imam nikâhları ile gizli akitler yapılarak bu evlenmelerden hâsıl olan birçok çocukların da nüfusa tescil edilmiyerek perişan bir halde kaldıkları, son zamanlarda bu gizli evlenmeler hemen hemen âdet hükmüne girerek memnuiyetin cezai müeyyidesi olan üç aydan bir seneve kadar hâsıl cezalarını hükmedecek olan askerî mahkemeler bu gibi emrivakiler karşısında zavallı bir hale düşmüş olan karı ve çocukları da göz önünde tutarak daima tecil müessesesine müracaat ısrarında kaldıkları verilen misallerden ve izahlardan anlaşılmıştır.

Anayasamızın hükümlerine aykırı olan ve ailevi ve içtimai bakımlardan birçok felâketleri intaç etmiş bulunan ve demokrasi prensipleri

karşısında artık tatbik imkânı da kalmamış olan bu memnuiyeti tazammun eden 3663 sayılı Kanunun birinci maddesinin kaldırılmasına ve teklif olunan kanun tasarisinin aynen kabulüne Millî Savunma Bakanının da muvafakatiyle Komisyonumuzca çoğunlukla karar verilmiştir.

Yüksek Kamutayın tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Savunma Komisyonu

Başkanı	Söcü	Kâtip
Kocaeli	Kastamonu	Niğde
<i>Gl. S. Önhon</i>	<i>Gl. R. Taşkın</i>	<i>H. N. Yurdakul</i>
Afyon K.	Bolu	Çanakkale
<i>Gl. A. İ. Sâbis</i>	<i>Gl. F. Belen</i>	<i>S. Endik</i>

Denizli	Diyarbakır	Eskişehir
<i>Gl. F. Karabudak</i>	<i>Y. K. Aktuğ</i>	<i>Gl. A. F. Cebecsoy</i>
İsparta	İstanbul	Kars
<i>İ. Aksu</i>	<i>S. Yaver</i>	<i>H. Tugaç</i>
Kastamonu	Kayseri	Konya
<i>Gl. G. Deniz</i>	Muhafifim	<i>Z. Barlas</i>
	<i>Gl. İ. Berkok</i>	
Kütahya	Rize	Seyhan
<i>Gl. B. Besin</i>	<i>K. Balta</i>	<i>S. Tekelioğlu</i>
Sivas	Trabzon	Van
<i>B. Taner</i>	<i>Gl. N. Altuğ</i>	<i>Gl. K. Özalp</i>
		İmzada bulunamadı

### BURDUR MİLLETVEKİLİ MEHMET ÖZ- BEY'İN TEKLİFİ

*Ordu Mensuplarının Evlenmelerine dair olan 3663 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin kaldırılması hakkında Kanun teklifi*

**MADDE 1.** — 3663 sayılı Ordu Mensuplarının Evlenmelerine dair olan Kanunun birinci maddesi kaldırılmıştır.

**MADDE 2.** — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3.** — Bu kanunu Adalet, Millî Savunma ve İçişleri Bakanları yürütür.